

နိဗ္ဗာန်ဝိညာဏ်

# ဟိုက္ကကဗျာခရီးသည် ဝသျိုး



မောင်သာနိုး

mjsbe.com

ဒုတိယအကြိမ်

ဆယ့်ခုနစ်ရာစုရဲ့ ကဗျာဆရာကြီး ဗသျှီးဟာ  
 ခရီးသည်ကြီးတစ်ဦးလည်း ဖြစ်တယ်။  
 ဗုဒ္ဓဘာသာ သူတော်စင်ကြီးဖြစ်လေတော့၊  
 ဗုဒ္ဓဘာသာကလည်း  
 ဘဝကို ခရီးတစ်ခုလို့ ယူဆလေတော့  
 သူခရီးထွက်တာ မဆန်းဘူး။ ခရီးထွက်ပြီး  
 သူက ကဗျာစကားပြေစာက ရေးသေးတာ၊  
 အများစုက အတိုလေးတွေပါ။  
 အားလုံးထဲမှာ အရှည်ဆုံးနဲ့ အကောင်းဆုံးက  
 အခု ကျွန်တော်တို့ ဘာသာပြန်လိုက်တဲ့  
 အဝေးနယ်ဆီသို့ လမ်းကျဉ်းဖြစ်တယ်။  
 တချို့ပညာရှင်များကတော့  
 သူရေးခဲ့သမျှ အကောင်းဆုံးလို့တောင်  
 မှတ်ချက်ချကြပါတယ်။  
 ဗသျှီးဟာလည်း ဂျပန်စာပေရဲ့  
 အကြီးမားဆုံး ပါရမီရှင်တွေထဲက တစ်ပါးဖြစ်တယ်။  
 သူ့ရဲ့လက်ရေးနဲ့ "လမ်းကျဉ်း" စာမူကို  
 မနှစ်တစ်နှစ်ဆီက တွေ့ရှိရတဲ့အတွက်  
 ဂျပန်လူမျိုးတွေ အဖိုးတန်ရတနာတုံးကြီးတစ်ခု တွေ့ရသလို  
 ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဖြစ်ကြရတယ်။  
 ကမ္ဘာ့ကဗျာချစ်သူ အပေါင်းကလည်း  
 ထပ်တူထပ်မျှ ခံစားမိကြပေရဲ့။  
 အခု အဲဒီအဖိုးတန်ရတနာကို  
 စာဖတ်သူရှေ့ ဘာသာပြန်  
 တင်ဆက်လိုက်ပါတယ်။



ISBN9789997118974



9 789997 118974  
1,500.00KS

ဟိုက္ကုကဗျာရီးသည် ဝသျှိုး မောင်သာနိုး

စာမုက်မှာ ၈၅++ မုက်မှာ၊ ၁၃ စင်တီx ၁၉ စင်တီ

ထုတ်ဝေသူ - ဦးစန်းဦး စိတ်ကူးချိုချိုစာပေ(၀၀၅၃၈)၊ ၈၅၊ ၁၆၄လမ်း၊ တာမွေ၊ ရန်ကင်း။

ပုံနှိပ်သူ - ဒေါ်ဝင်းမာ၊ စိတ်ကူးချိုချိုပုံနှိပ်တိုက်(၀၀၄၁၂)၊ ၁၁၇၉၊ မစိုးရိမ်လမ်း၊ ရန်ကင်း။

၂၀၁၉၊ စက်တင်ဘာလ၊ ဒုတိယအကြိမ်၊ အုပ်ရေ ၅၀၀၊

၂၀၀၃၊ ဂန္ဓရဋ္ဌစာပေတိုက်၏ ပထမအကြိမ်။

ရောင်းစျေး ၁၅၀၀ ကျပ်

email: skccph@gmail.com ; P.O.Box: 705

www.facebook.com/SKCCmyanmarbook

www.skccmyanmarbook.com

မာတိကာ

၁။ ခရီးသည်ကြီး ဗသျှိုး	က
၂။ ကဗျာခရီးသည်	၁

--\*--



### ခရီးသည်ကြီး ဗသျှိုး

ဆယ့်ခုနစ်ရာစုရဲ့ ကဗျာဆရာကြီး ဗသျှိုးဟာ ခရီးသည်ကြီးတစ်ဦးလည်း ဖြစ်တယ်။ ဗုဒ္ဓဘာသာသူတော်စင်ကြီးဖြစ်လေတော့၊ ဗုဒ္ဓဘာသာကလည်း ဘဝကို ခရီးတစ်ခုလို့ ယူဆလေတော့ သူခရီးထွက်တာ မဆန်းဘူး။ ခရီးထွက်ပြီး သူက ကဗျာစကားပြေစာက ရေးသေးတာ၊ အများစုက အတိုလေးတွေပါ။ အားလုံးထဲမှာ အရှည်ဆုံးနဲ့ အကောင်းဆုံးက အခု ကျွန်တော်တို့ ဘာသာပြန်လိုက်တဲ့ အဝေးနယ်ဆီသို့ လမ်းကျဉ်းဖြစ်တယ်။ တချို့ပညာရှင်များကတော့ သူရေးခဲ့သမျှ အကောင်းဆုံးလို့တောင် မှတ်ချက်ချကြပါတယ်။

ဗသျှိုးရဲ့ မျိုးရိုးနာမည်က မတ်စုအိုဖြစ်ပါတယ်။ ဖခင်က ဆမူရအို (ဆာမူရိုင်း) ငယ်တစ်ဦးပါ။ ဗသျှိုးကိုးနှစ်အရွယ်မှာ သူ့ဖခင်ရဲ့ဆရာ မြို့စားကြီးရဲ့ (သူ့ထက် နှစ်နှစ်သာကြီးသူ) သားဆီမှာ လူပျိုတော်လုပ်တယ်။ တကယ်

ကတော့ ကစားဖော်၊ စာကျက်ဖော်ပါပဲ။ ညီအစ်ကိုလို ချစ်  
 သွားကြတယ်။ ၁၆၆၆၊ ဗသျှိုးနှစ်ဆယ့် နှစ်နှစ်ရွယ်မှာ အဲဒီ  
 သူငယ် (သူကလည်း ကဗျာဆရာ၊ ကလောင်အမည် ဆဲန်ဂင်  
 တဲ့) သေသွားတော့ ဗသျှိုးစိတ်ထိခိုက်ကာ သူ့ဆံစတချို့  
 ယူပြီး ကိုယာတောင်က နာမည်ကြီး ဗုဒ္ဓကျောင်းတစ်ခုမှာ  
 ထားဖို့ ပထမဆုံးအကြိမ် ခရီးထွက်ခဲ့တယ်။ ဟိုရောက်တော့  
 တောတောင်ကိုကြည့်ကာ တရားသဘောဆင်ခြင်မိပြီး  
 လူ့ဘဝကို ငြီးငွေ့စပြုလာတယ်။ တရားထိုင်၊ ကဗျာရေးဖို့ပဲ  
 ဆုံးဖြတ်လိုက်တယ်။

ဗသျှိုးကျိုတိုကိုသွားကာ သူ့ဆရာရဲ့ ဆရာဆီမှာ အိမ်  
 စေတပည့်လုပ်ပြီး တရုတ်ဂန္ထဝင်စာပေ၊ လက်ရေးပညာနဲ့  
 ကဗျာတို့ကို လေ့လာနေလိုက်တာ ငါးနှစ်ကြာတယ်။ ကျိုတို  
 မှာ အချစ်ရေးနဲ့ အသည်းကွဲရတော့ လောကကြီးကိုစွန့်ပြီး  
 ဈာန်ကိုလုံးလုံး လေ့လာတော့တယ်။ ၁၆၇၂ မှာ ဆရာကိဂင်  
 အဲဒီ (ကနေ့တိုကျို) ကိုသွားတော့ လိုက်သွားပြီး အဲဒီက  
 ရဟန်းတော်ဘွတ်ချိုးဆီမှာ ဈာန်တရားထဲ တစ်ဘဝလုံး မြှုပ်နှံ  
 ပစ်လိုက်ကာ လေ့လာတော့တယ်။ ဗသျှိုး ဘယ်အဆင့်ထိ  
 တရားရသလဲတော့ မသိရ၊ သူ့ကိုယ်တိုင် မကြာမကြာ ပြော  
 လေ့ရှိတာကတော့ သူဟာ ဟိုတစ်ဖက်မှာ ခြေတစ်ဖက်၊  
 ဒီတစ်ဖက်မှာ ခြေတစ်ဖက်ပါတဲ့။

ဗသျှိုးက အသက်နှစ်ဆယ်ကပဲ ပထမဆုံးကဗျာကို  
 ပုံနှိပ်ခံရတာပါ။ အသက်သုံးဆယ့်ခြောက်မှာ ကဗျာတွေ၊  
 ကဗျာစာအုပ်တွေ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေတာ တော်တော်များနေပြီ။  
 တပည့်တပန်းလည်း တော်တော်ရှိနေပြီ။ အဲဒီနှစ် ၁၆၈၀

ဆမ်ပူဆိုတဲ့ ချမ်းသာတဲ့ ငါးဒိုင်တစ်ဦးက ဆူမိဒါမြစ်ကမ်းမှာ  
 ကင်းတဲလေးလှူတယ်။ တပည့်တစ်ဦးက တရုတ်ပြည်က  
 လာတဲ့ အပင်ဆန်းတစ်ပင် ယူလာတယ်။ အပင်ကို ဂျပန်လို  
 ‘ဗသျှိုး’ ပင်လို့ခေါ်တယ်။ ငှက်ပျောပင်ပါပဲ။ ဒါနဲ့ သူ့တဲလေး  
 ကို ‘ဗသျှိုးအန်’ (ငှက်ပျောတဲ၊ ငှက်ပျောသခံမ်း) လို့ ခေါ်လာ  
 ကြတယ်။ ဒီထက်ကောင်းတဲ့ ကလောင်နာမည် ဘယ်ရှိမလဲ  
 လို့ ကဗျာဆရာတွေ့မိတယ်။ နောက်နှစ် ၁၆၈၁ မှာ သမိုင်း  
 တွင်မယ့်ကဗျာကို ဗသျှိုးရေးလိုက်တယ်။

**သစ်ကိုင်းခြောက်ပေါ်ကို**

**ကျီးကန်းလာလို့ နားတော့တယ်**

**သရဒ ဆည်းဆာ**

နောက်ငါးနှစ်အကြာ ၁၆၈၆ မှာ သူ့အထင်ရှားဆုံး  
 ကဗျာကို ရေးဖွဲ့ပြန်တယ်။

**ဟောင်းမြင်း ရေအိုင်ထဲ**

**ဖားက ခုန်လို့ ဆင်းလိုက်တယ်**

**ရေရဲ့ အသံပ**

ဗသျှိုးဟာ တရုတ်ပြည်က လီပိုက်နဲ့ တုဖု၊ ဂျပန်ပြည်  
 က ဆိုးဂီနဲ့ ဆိုက်ဂျိုးတို့လို ခရီးသည် ကဗျာဆရာကြီးတွေကို  
 အားကျကာ သူတို့လို ခရီးလှည့်ချင်ခဲ့တာ။ ၁၆၈၄ မှာ အိဆဲ  
 ကို ပထမဆုံးခရီးထွက်တယ်။ ဒီခရီးအကြောင်းကို နီရေရှီ  
 ကိကို (မိုးလေခံ အရိုးစု) မှာ ဖော်ပြထားတယ်။ နောက်  
 တစ်ခါ ဈာန်ဆရာဘွတ်ချိုးကိုတွေ့ဖို့ ကရှိမကိုသွားတယ်။  
 ကရှိမ ကိကိုကိုရေးဖြစ်တယ်။ ကျိုတိုကမနီးမဝေး ယိုရှိနို  
 ချယ်ရီပန်းတွေလည်း သွားကြည့်တယ်။ ၁၆၈၇ မှာ ကိုယာ

တောင်ကို ရောက်ရပြန်ကာ အိုအို နို့ ကိုဘုမိကိုရေးတယ်။  
ဒီနောက် ဆရရှိမကိုသွားကာ ဆရရှိမ ကိကိုကိုရေးခဲ့တယ်။  
၁၆၈၂ မှာ သူ့ငှက်ပျောတဲလေး မီးလောင်သွားရပြီးနောက်  
အသစ်ဆောက်ပေးကြပေမဲ့ ဗသျှိုးဟာ ခရီးပဲ ထွက်နေတော့  
တယ်။

ခရီးတွေထဲမှာ အရှည်ဆုံး၊ ဗသျှိုးရဲ့ အကျော်ကြားဆုံး  
ဟိုက္ကုခရီးကတော့ သူ့အသက် လေးဆယ့်ငါး ၁၆၈၉ မှာ  
ထွက်တဲ့ အခု အအိုမုရီ ခေါ်၊ ဟွန်ရှုကျွန်းမြောက်ဘက်စွန်း  
မိချိုနီကု (အတိုကောက် အိုကု) ဆီသွားတဲ့ခရီးပါပဲ။ ခက်ခဲ  
အန္တရာယ်များတဲ့ ခရီးဖြစ်ကာ ကဗျာဆရာနဲ့ သူ့တပည့်ဆိုရာ  
ခြေကျင်လျှောက်တာများတယ်။ ငါးလကြာတယ်။ လမ်းမှာ  
ဖျားလည်း နားတယ်မရှိလှဘူး။ ဒီခရီးအကြောင်းရေးတဲ့ မှတ်  
တမ်း အိုကု နို့ ဟိုဆိုမိချို (အဝေးနယ်ဆီသို့ လမ်းကျဉ်း)  
ဟာဖြင့် သူ့ရဲ့အကောင်းဆုံး ကဗျာစကားပြေလက်ရာ ဖြစ်  
တော့တယ်။

ဒီခရီးမထွက်ခင်ကပဲ ဗသျှိုးက သူ့အိမ်ကိုရောင်းပစ်ခဲ့  
တာ။ ပြန်လာတော့ အိမ်မရှိဘဲ လျှောက်သွားနေတယ်။  
၁၆၉၄ မှာ ကျူရှုကျွန်းထိ အနောက်တောင်ဒေသတွေဆီ  
ခရီးထွက်ခဲ့တယ်။ အိုဆကထိပဲသွား နိုင်ကာ ဝမ်းရောဂါဖြစ်  
လို့ အသက်ငါးဆယ်မှာ (၁၂ အောက်တိုဘာ ၁၆၉၄) ဆုံးရှာ  
ရော။ သူမြတ်နိုးတဲ့ ဘိဝကန်ရှုခင်းမြင်ရရာ အိုးစုက 'အမည်  
မဲ့ ရသေ့သခံမ်း' နဲ့ ကပ်လျက် ဘုရားကျောင်းမှာ သူ့ကိုမြှုပ်နှံခဲ့  
ကြတယ်။

**'အဝေးရပ်ဆီသို့ လမ်းကျဉ်း'** ဟာ ကဗျာတွေ

ဖြူးထားတဲ့ ခရီးသွားမှတ်တမ်းတစ်ခုမျှ မဟုတ်ဘူး။ စာအုပ်  
 မှာ စကားပြေက မပါမဖြစ်သလို ကဗျာကလည်းမပါမဖြစ်  
 ဘူး။ တစ်ခုကိုတစ်ခု ဖြည့်စွက်ပေးနေကြတယ်။ တစ်ခုလုံး  
 အနေနဲ့ အဆင်ပြေဖို့ အဖြစ်မှန်တွေကိုတောင် ဗသျှိုးက သင့်  
 သလိုပြောင်းပစ်တာ။ ဒီခရီးကို သူ့တပည့်ဆိုရာ မှတ်တမ်း  
 တင်ထားတာနဲ့ ယှဉ်ကြည့်မှ ဗသျှိုး ကဗျာဆရာလိုင်စင်သုံးပုံ  
 သိရတယ်။ သူတို့မလည်တဲ့နေရာ လည်တယ်လုပ်၊ နေ့ရက်  
 တွေပြောင်း၊ ခရီးစဉ်တွေ ရှေ့နောက်ပြောင်း၊ တမင်သွားခဲ့တာ  
 ကိုပဲ မတော်တဆရောက် သွားပါတယ် ရေးလိုရေးတာက  
 လား။ စကားအဆင်ပြေအောင် တစ်နေရာမှာ ခရမ်းသီးစား  
 တယ် ရေးထားတယ်။ ခရမ်းသီးကို အစိမ်းမှမစားရတာကပဲ။

**အဝေးရပ်ဆီသို့ လမ်းကျဉ်း** ဟာ တီးကွက်မျိုးစုံနဲ့  
 ဂီတအဖွဲ့အနွဲ့တစ်ခုရဲ့ ညီညွတ်မှုနဲ့ပြည့်စုံတယ်။ ဂီတသံ  
 လေးတွေ ဝင်လိုက်ထွက်လိုက် ရှိသလို အတွေးလေးတွေ  
 ဒီမှာပေါ်လိုက် ဟိုမှာပေါ်လိုက် တွေ့ရတယ်။ ခွဲခွာဆဲ သရဒ  
 ရာသီရဲ့ အလွမ်းနဲ့စာကို နိဂုံးချုပ်ထားပုံဟာ ခရီးစဉ်က  
 ခွဲခွာဆဲ ဝဿန္တရာသီအလွမ်းကို ပဲ့တင်ဟပ်ထားတာ ဖြစ်နေ  
 တယ်။ အသံဟိန်းကို အသံတိုးနဲ့ တစ်လှည့်စီလုပ်ပေး၊ ဟိန်း  
 ရာက တဖြည်းဖြည်းတိုးသွား၊ ဆန့်ကျင်သံတွေ ယှဉ်ပေး  
 ဆိုတာမျိုးတွေနဲ့ အတွေးတွေ၊ သရုပ်ဖော်ကွက်တွေကို ကစား  
 သွားတယ်။ တစ်နည်းကြည့်ရင်း ဗသျှိုးစကားလုံးသုံးပုံဟာ  
 ပန်းချီကျော် ဆေးရောင်အထူအပါး တုန်းကစားတာနဲ့တူ  
 တယ်။

အကွရာဆယ့်ခုနစ်လုံးနဲ့ ကျစ်ကျစ်လျစ်လျစ်ရေးရတဲ့

ဟိုက္ကုကဗျာမှာ စကားလုံးကို ချွေချွေတာတာနဲ့ ထိမိအောင် သုံးထားပုံကလည်း အတုယူစရာဖြစ်တယ်။ ဂျပန်စကားလုံးတွေက အဓိပ္ပာယ်အမျိုးမျိုး ထွက်နေတာက တချို့နေရာမှာ အင်္ဂလိပ်လို မလိုက်နိုင်သလို မြန်မာမှာလည်း မမီချေဘူး။ သင့်သလိုပဲ ပြန်ရတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း ဘာသာပြန်ရင် တစ်ခုခုဆုံးရှုံးရတယ်လို့ ဆိုကြတာပါပဲ။

ခေါင်းစဉ်ကိုပဲကြည့်လေ။ ဗသျှိုးက မြောက်ဘက်ဆီ သွားစဉ် သူတွေ့ခဲ့ရတဲ့ လမ်းတစ်လမ်း (စာမျက်နှာ ၂၄) အမည်ကို ယူထားတာပါ။ အဓိပ္ပာယ်များလွန်းတော့ ဘာသာ အပြန်ရခက်တယ်။ နိုဘုယုကိယု အဆက The Narrow Road to the Deep North လို့ ပြန်တယ်။ ဒေါ်ရသီဘရစ် တန်က Narrow Road to a far province လို့ ပြန်တယ်။ ဂျပန်လိုက 'အိုကု နို ဟိုဆိုမိချိ' ပါ။ 'အိုကု' ရဲ့ အဓိပ္ပာယ် အချို့က 'အစွန်း၊ အစွန်အဖျား၊ အတွင်းပိုင်း၊ ကုန်းတွင်းပိုင်း၊ အဇ္ဈတ္တ' ရယ်လို့ ဖြစ်တယ်။ တစ်ခါ 'အိုကု' ဟာ 'မိချိနိုကု' (ဝါ) 'မိချိ-နို-အိုကု' ရဲ့ အတိုကောက်လည်းဖြစ်တယ်။ 'လမ်းရဲ့အစွန်အဖျား' လို့ အဓိပ္ပာယ်ရတယ်။ 'အိုးရှူး' (အဝေးရပ်) လို့ခေါ်ကြတဲ့ ဒေသရဲ့ အများသိအမည်ဖြစ်တယ်။ ဂျပန် နာမ်တွေက ဧကဝုစ်ရော ဗဟုဝုစ်ပါရလေတော့ ဗသျှိုးက နယ်စပ် အစွန်အဖျားက ဝေးလံချောင်ကျတဲ့ လမ်းကလေး တွေကို ဆိုလိုခဲ့ပုံရတယ်။ ဒဿနအဓိပ္ပာယ်လည်း ရနိုင်သေး တယ်။ စိတ်ရဲ့အဇ္ဈတ္တထဲဆီ ထိုးဝင်စေ့ငုတာလည်း ဖြစ်နိုင် သေးတယ်။

ဗသျှိုးရဲ့ 'အဝေးရပ်ဆီသို့ လမ်းကျဉ်း' ဟာ ဂျပန်စာပေ

မှာ ဂန္ထဝင်တစ်ပါးဖြစ်တယ်။ ဗသျှိုးဟာလည်း ဂျပန်စာပေရဲ့ အကြီးမားဆုံး ပါရမီရှင်တွေထဲက တစ်ပါးဖြစ်တယ်။ သူ့ရဲ့ လက်ရေးနဲ့ 'လမ်းကျဉ်း' စာမူကို မနှစ်တစ်နှစ်ဆီက တွေ့ရှိရ တဲ့အတွက် ဂျပန်လူမျိုးတွေ အဖိုးတန်ရတနာတုံးကြီးတစ်ခု တွေ့ရသလို ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဖြစ်ကြရတယ်။ ကမ္ဘာ ကဗျာချစ်သူ အပေါင်းကလည်း ထပ်တူထပ်မျှ ခံစားမိကြ ပေရဲ့။ အခု အဲဒီအဖိုးတန်ရတနာကို စာဖတ်သူရှေ့ဘာသာ ပြန်တင်ဆက်လိုက်ပါတယ်။

(အဝေးရပ်ဆီလမ်းကျဉ်းကို စံပယ်ဖြူမဂ္ဂဇင်းမှာ လစဉ် ဆက်တိုက် ထည့်သွင်းဖော်ပြခဲ့တာပါ။ ဒီအတွက် အရင် စံပယ်ဖြူမဂ္ဂဇင်းအယ်ဒီတာများကို အထူးကျေးဇူးတင်ရပါ ကြောင်း ဖော်ပြလိုတယ်။)

မောင်သာနိုး

### မှတ်ချက်

ကိုယ်မတတ်ကျွမ်းတဲ့ ဘာသာစကားတစ်ခုကနေ ဘာသာပြန်ရတာ မကောင်းပါဘူး။ ကိုယ်ပိုင်တတ်ကျွမ်းတဲ့ ဘာသာစကားကနေ တိုက်ရိုက်ဘာသာပြန်တာပဲ ကောင်းပါတယ်။ သူများဘာသာပြန်ထားတာကို တစ်ဆင့်ပြန်ယူရတော့ သူ့ဘာသာပြန်ကို ဘယ်လောက်စိတ်ချရမလဲဆိုတဲ့ ဒွိဟက ကိုယ့်ကို အမြဲနှိပ်စက်နေတယ်။ အခု ကျွန်တော် ဂျပန်ဂန္ထဝင် ကဗျာဆရာကြီးဗသျိုး (၁၆၄၄-၉၄) ရဲ့ ခရီးသွားဆောင်းပါးကို ဘာသာပြန်စမ်းလိုက်မိတယ်။ အင်္ဂလိပ်စကားက တစ်ဆင့်ပေါ့။ ကျွန်တော်ရှေ့မှာ ဒေါ်ရသီဘရစ်တန်ရဲ့ ဘာသာပြန်နဲ့ နိဘူယူကီယူ အဆရဲ့ ဘာသာပြန်နှစ်ခု ရှိနေတယ်။ တစ်ယောက်တစ်မျိုးစီ ပြန်ထားလိုက်ကြတာ ဘယ်သူမှား ဘယ်သူမှန်သလဲကို မပြောတတ်တော့ဘူး။ တစ်ယောက်မှာပါတဲ့ စကားစုက တစ်ယောက်မှာမပါဘူး။ တစ်ယောက်က သည်လို အဓိပ္ပာယ်ကောက်တာကို တစ်

ယောက်က ဟိုလိုကောက်ထားတယ်။ အဆိုးဆုံးကတော့ ဟိုက္ကုကဗျာမှာပါပဲ။ တစ်ယောက်က အင်္ဂလိပ်လေးပါဒနဲ့ ပြန်တယ်။ တစ်ယောက်က သုံးပါဒနဲ့ပြန်တယ်။ လေးပါဒ သမားက လေးပါဒပြည့်အောင် အပိုစကားလုံးတွေ ထည့် ပေးရတယ်။ သုံးပါဒသမားက ကာရန်လေးတွေ ထည့်ချင် နေတော့ အဓိပ္ပာယ် မတိကျပြန်ဘူး။ ဒါပေမဲ့ မတတ်နိုင်ဘူး။ သည်နှစ်ခုမှာ တူညီတာကိုယူပြီး မတူတာကို ကိုယ့်စိတ်နဲ့ ခန့်မှန်းကာ မြန်မာလို ပြန်လိုက်ရပါတော့တယ်။ ဒါမူရင်း ဘာသာစကား (ရုရှား၊ စပိန်၊ ပြင်သစ်၊ တရုတ်) ကို မတတ် ဘဲ အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်ကနေ မြန်မာလိုပြန်ယူတဲ့ ဘာသာ ပြန် သမားတိုင်းကြုံရတဲ့ အခက်အခဲပါလားလို့ သဘော ပေါက်မိရပါတော့တယ်။

ဗသျှိုးရဲ့ ခရီးသွားမှတ်တမ်းရဲ့ မူလခေါင်းစဉ်က အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်တစ်ခုရဲ့ အလိုအရ “ဝေးရပ်မြေသို့ လမ်းကျဉ်း” ဖြစ်ပြီး၊ အခြား ဘာသာပြန်ရဲ့ အလိုအရ “မြောက်ဘက်စွန်းသို့ လမ်းကျဉ်း” ရယ်လို့ ဖြစ်ပါ သတဲ့။ ဂျပန်စာပေသုတေသီ ဒေါနလ်ကီးန်ကတော့ The Narrow Road of Oki လို့ပဲ ပြန်ထားတာတွေ့ရတယ်။  
(ဘာသာပြန်သူ)

ပဏာမ

နေတို့လတို့ဟာ ထာဝရခရီးသည်တွေ။ ကုန်လွန်နေတဲ့ နှစ်တို့ဟာလည်း ခရီးသည်တွေ။ ပင်လယ်ကိုဖြတ် လှေကို ပဲ့ကိုင်သူတွေ၊ နှစ်တို့ရဲ့ အလေးဒဏ်ကို မခံနိုင်တော့ဘဲ သေဆုံးရတဲ့အထိ ကမ္ဘာမြေပေါ် မြင်းကိုနှင်သူတွေလည်း ဘဝရဲ့မိနစ်တိုင်းကို ခရီးသွားရင်း ကုန်လွန်ခဲ့ကြသပ။ လမ်းပေါ်မှာ သေဆုံးခဲ့တဲ့ ရှေးခေတ်လူများလည်း မနည်းပေဘူး။ မိုးတိမ်ကိုရွှေ့စေတဲ့ လေက သွေးဆောင်သမို့ ခရီးလှည့်ဖို့ ဆန္ဒပြင်းပြကာ ငါနေခဲ့တာကြာပြီ။

ပြီးခဲ့တဲ့ ဆောင်းဦးကုန်ခါနီးမှာမှ ငါကမ်းရိုးတစ် လျှောက် လူးလာနေရာက ပြန်ခဲ့တယ်။ နှစ်သစ်မတိုင်ခင် ဆူမိဒါမြစ်ပေါ်က ငါ့အိမ်ပျက်က ပင့်ကူအိမ်တွေကို လှည်းကျင်းဖို့ အချိန်ပင်မရလိုက်။ လယ်ကွင်းထက် နွေဦးနှင်းဖြူ ထမယ်ပြုကာရှိသေး။ ယိုရာကဝ နယ်စပ်တံခါးကို အချိန်မီ ဖြတ်ကူးဖို့ လမ်းပေါ်တစ်ဖန် ရောက်နေချင်စိတ် ပေါက်လာ

မိတယ်။ ငါ့ဝိညာဉ် နတ်ပူးသလိုဖြစ်မိ၊ ကပြောင်းကပြန်ဖြစ်  
 နေချေတော့ လမ်းဘေးနိမိတ်ပုံတို့က ငါ့ကို ထောင့်တိုင်းက  
 နေ ဖိတ်ခေါ်နေကြထင်။ ငါအိမ်မှာ ဖင့်နွဲနေလို့ကို မရတော့။  
 ဘောင်းဘီစုတ်ကိုဖာ၊ ခမောက်ဟောင်းကို ကြိုးသစ်တပ်၊  
 ခြေတွေ အညောင်းပြေအောင် မောခါလိမ်းနဲ့ ပြင်ဆင်နေချိန်  
 မှာပဲ မတ်ဆုရှိမကုန်းပေါ်က လပြည့်ဝန်းကို ငါအိပ်မက်မက်  
 နေတော့ပြီ။ နောက်ဆုံးတော့ ငါ့အိမ်ကိုရောင်း၊ ဆမ္မုရဲ့  
 အိမ်ကို ခဏပြောင်းနေလိုက်တယ်ပေါ့။ ငါ့အိမ်ဟောင်းရဲ့  
 လှေကားခုံပေါ်မှာတော့ ဆယ့်ရှစ်ပိုဒ်ပါ ကွင်းဆက်ကဗျာ  
 တစ်ပုဒ်ရေးပြီး သစ်တိုင်တစ်တိုင်မှာ ဆွဲခဲ့ရဲ့။ အစပိုဒ်က....

**မြက်လွမ်း တံခါးနောက်**  
**တစ်မူ ပြောင်းလဲချေတော့မယ်**  
**ယမင်းရုပ်ပွဲတော်**

(ယမင်းရုပ်ပွဲတော် (ဟိနု မတ်ဆုရီ) ကို မတ်လ ၃  
 ရက်နေ့မှာ ကျင်းပလေ့ရှိတယ်။ တစ်ခါတလေ မက်မွန်ပွင့်  
 ပွဲတော်၊ တစ်ခါတလေ မိန်းကလေးပွဲတော်လို့လည်း ခေါ်ကြ  
 ရဲ့။ ။

ဘာသာပြန်သူ

12

### ခရီးအစ

တတိယလ နှစ်ဆယ့်ခုနစ်ရက်၊ မနက်စောစောမှာ ငါခရီးစခဲ့  
 တယ်။ ကောင်းကင်မှာ အမှောင်ရစ်သီနေဆဲ။ တဖြည်းဖြည်း ဝိုးဝါးသွား  
 နေပေမဲ့ လကိုမြင်ရတုန်း။ ဖူဂျီတောင်ရဲ့ ဝိုးတဝါးအရိပ်နဲ့ အူအေန်နဲ့  
 ယနကတို့ရဲ့ ချယ်ရီပန်းတို့က ငါ့ကို နောက်ဆုံးနှုတ်ဆက်နေကြရဲ့။  
 ငါ့မိတ်ဆွေတွေ အလျင်ညကရောက်လာကြပြီး အားလုံးပဲ ပထမမိုင်  
 အနည်းငယ်လိုက်ပို့ဖို့ လှေပေါ်လိုက်ခဲ့ကြတယ်။ ဆင်ဂျူမှာ လှေပေါ်က  
 ဆင်းကြတော့ ငါ့ရှေ့က မိုင်သုံးထောင်ကို တွေးမိပြီး ရုတ်တရက် ငါ့  
 ရင်ထဲပြည့်သွားတယ်။ မြို့ရဲ့ အိမ်တွေကိုရော၊ မိတ်ဆွေများရဲ့ မျက်နှာ  
 တွေကိုရော မျက်ရည်ပေနေတဲ့ ငါ့မျက်လုံးများက အိပ်မက်ပမာသာ  
 မြင်နိုင်တော့တယ်။



နွေဦးကုန်မှာစိုး  
ငှက်တို့ ငို၊ ငါးတို့တောင်မှ  
မျက်ရည်တွေဝေကြ

ခရီးအစကို သည်ကဗျာနဲ့ မော်ကွန်းထိုးရင်း ငါခရီးထွက်ခဲ့တယ်။  
ဒါပေမဲ့ တဝဲလည်လည် အတွေးတွေက ခြေလှမ်းများကို လေးလံစေ  
လေရဲ့။ ငါ့မိတ်ဆွေများဟာ တန်းရပ်တဲ့ကာ ငါ့ကျောပြင်ကို မြင်ရ  
သေးသမျှ လက်ငှေ့ယမ်း နှုတ်ဆက်နေရစ်ကြပေါ့။

ဆိုကာ

အဲဒီနေ့တစ်နေ့လုံး လျှောက်လာခဲ့တယ်။ မြောက်ဖျားဒေသက  
ထူးဆန်းတဲ့မြင်ကွင်းတွေ ကြည့်ပြီးရင် ပြန်မယ်တမ်းတရင်း၊ ဒါပေမဲ့  
ဖြစ်နိုင်မယ့် အလားအလာကိုတော့ တကယ့်တကယ် မယုံကြည်နိုင်  
ဖြစ်ရင်းပ။ ဂင်ရီဂူ ဒုတိယနှစ် ၁၆၈၉ မှာ ခုလို ခရီးရှည်ထွက်ခဲ့တာ  
အအေးပိုင်းဒေသတွေရောက်ရင် ငါ့ခေါင်းပေါ် နှင်းဖွေးဆံပင်တွေသာ  
ပိုလို့ရမှာပဲဆိုတာ သိပါရဲ့။ ညနေမှာ ဆိုကာရွာကိုရောက်တော့ ထမ်း  
လာခဲ့ရတဲ့ အထုပ်ကြောင့် အရိုးငေါငေါ ငါ့ပခုံးတွေနာနေပြီ။ အထုပ်  
ထဲမှာက ညမှာနွေးစေဖို့ စက္ကူအင်္ကျီ၊ ရေချိုးပြီးရင်ဝတ်ဖို့ ပေါ့ပေါ့ပါးပါး  
ချည်ထည်အင်္ကျီရှည်၊ မိုးကာမလုံမလဲ၊ စာရေးကိရိယာ၊ မိတ်ဆွေတချို့  
ရဲ့ လက်ဆောင်တွေ။ ပေါ့ပေါ့ပါးပါး ခရီးထွက်ချင်တာပါပဲ။ ဒါပေမဲ့  
လက်တွေ့အသုံးဝင်တာ တစ်ကြောင်း၊ မပစ်ရက်ချင်တာ တစ်ကြောင်း  
ကြောင့် တချို့ပစ္စည်းလေးတွေ လွင့်မပစ်ရက်နိုင် ဖြစ်ရတယ်။

မူရော-နော-ယာရှိမ နတ်စင်ကို သွားကြည့်ကြတယ်။ ငါ့ခရီး  
ဖော်ဆောရဲ့အဆိုကတော့ သည်နတ်စင်က ပန်းပွင့်အပင်ရှင်မ (ကော  
နောဟန ဆကုယ ဟိမေ) ဆိုတဲ့ နတ်သမီးရဲ့ နတ်စင်တဲ့။ ဖူဂျီတောင်

ခြေရင်းမှာလည်း သူ့နတ်စင်ရှိသေးသတဲ့။ သည်နတ်သမီးက သူနဲ့တစ်  
ညတည်းနေပြီးရတဲ့ ကလေးကို ခင်ပွန်းသည်နတ်က သံသယဝင်တော့  
သစ်ခက်တဲနန်းလေးထဲဝင်၊ မီးရှို့ခဲ့တယ်။ ကလေးဟာ အန္တရာယ်မရှိဘဲ  
မွေးဖွားခဲ့ရင် သူမှာအပြစ်မရှိဘူးလို့ ဆိုလိုတာပေါ့လေ။ ဒါကြောင့် သူမွေး  
တဲ့သားကို မီးလျှံဖွားအရှင်ကြီး (ဟောဟော ဒေမိ-နော-မိကော တော)  
လို့ခေါ်ပြီး နတ်သမီးရဲ့နတ်စင်ကို မုရော-နော-ယရှိမ (မီးလျှံ နတ်ကွန်း)  
လို့ခေါ်တာတဲ့။ သည်ဒေသက ကဗျာဆရာတွေ မီးလျှံကို တေးဖွဲ့လေ့ရှိ  
ကြပြီး အရပ်သားတွေကလည်း ကောနောရှိရှိခေါ်တဲ့ အပြောက်အကျား  
ငါးတစ်မျိုးကို မစားကြဘူး။ သည်ငါးက မီးသင့်ရင် လူသားမီးရှို့တဲ့  
အနံ့ထွက်တာကိုး။

**ဟောတောကေ ဂေါအဲမောန်**

တတိယလ ဆယ့်သုံးရက်နေ့ (မေ ၁၉) ညမှာ နတ်ကိုတောင်ခြေ  
ရင်းရှိ ထမင်းဆိုင်တစ်ဆိုင်မှာ တည်းခိုလိုက်ကြတယ်။ ထမင်းဆိုင်ရှင်က  
သူ့နာမည် လူရိုးကြီးဂေါအဲမောန်လို့ ခေါ်ကြောင်း၊ အစစအရာရာမှာ  
ရိုးသားမှုကို ရှေ့တန်းတင်ကြောင်း၊ သူ့မြက်ခေါင်းအုံးပေါ် လုံးဝ စိတ်ချ  
လက်ချအိပ်နိုင်ကြောင်း ပြောပါတယ်။ ငါ့သူ့ကို သေသေချာချာ ကြည့်  
လိုက်တယ်။ ခေါင်းမာမာနဲ့ ရိုးသားမယ့်ပုံ။ လောကီပါးနပ်မှု အလျှင်း  
ကင်းမဲ့နေပုံ တွေ့ရရဲ့။ ရဟန်းအသွင်နဲ့ သူတောင်းစားဟန် ခရီးသည်  
နှစ်ဦးကို စောင့်ရှောက်ဖို့ ကရုဏာတော်ရှင် ဗုဒ္ဓကိုယ်တိုင်က ယုတ်မာရက်  
စက်တဲ့ကမ္ဘာထဲ လူယောင်ဆောင်လာခဲ့လေရောသလား ထင်မိတော့  
တယ်။ ကွန်ဖြူးရှပ်ရဲ့ ဂိုကိဘောကုတောစု (စာရိတ္တမြင့်မားမှု အစွမ်းကုန်  
ရိုးသားမှု) တရားကို နီးနီးကပ်ကပ် ချဉ်းလာနိုင်သူပါပဲ။ ဒီလိုလူမျိုးကို  
လေးစားရမှာပဲ။

### နှစ်ကို

စတုတ္ထလတစ်ရက်နေ့ (မေ ၂၀) မှာ နှစ်ကို တောင်ပေါ်တက်ပြီး ဘုရားဖူးကြတယ်။

ရှေးကတော့ ဒီတောင်ရဲ့အမည်ကို တရုတ်စာလုံး “နှစ်” နဲ့ “ရိုင်း” ကို ယူပြီး “နီကို” လို့ ရေးခဲ့တယ်။ ဒီမှာ ဆရာတော် ကူးကာအိ ဘုရား တည်တဲ့အခါမှာတော့ “နေ” နဲ့ “အလင်း” အဓိပ္ပာယ်ထွက်တဲ့ စာလုံး နှစ်လုံးကို ပြောင်းလဲပြီး သုံးခဲ့တဲ့အတွက် “နှစ်ကို” လို့ ပြောင်းသွားတယ်။ ဆရာတော်ဟာ နောင်အနှစ်တစ်ထောင်ကို ကြိုမြင်နိုင်စွမ်းခဲ့ပုံပါပဲ။ ခုဆို တောကုဂဝသာသနာရဲ့ မြင့်မြတ်တဲ့အလင်းဟာ ကောင်းကင်အနံ့ လင်းထိန်လို့နေကာ မေတ္တာရောင်ခြည်တွေ တိုင်းပြည်တစ်ဝန်း လွှမ်းခြုံ နေသမို့ ပြည်သူတစ်ရပ်လုံး ချမ်းအေးသာယာနေကြပြီလေ။ ကြည်ညို စိတ်တွေ ပြည့်လျှမ်းနေလိုက်တာ ကဗျာရေးဖို့တောင် လက်တွန့်နေမိ။

စေတီတော် မြတ်ဌဲ၊

ရွက်စိမ်းတွေ ရွက်နုသစ်တွေ

နေခြည်မှာ လင်းလို့

“ကျီးကန်းမွေး” တောင်လို့ အဓိပ္ပာယ်ရတဲ့ ကုရောကမိ အဝေး နှင်းဖြူထဲမှာ မြင်ရတယ်။ မိုးနှင်းနဲ့ ဖွေးဖွေးဖြူလို့ပ။

ဦးပြည် ခေါင်းတုံး ငါ

ကျီးကန်းမွေးတောင် တက်ခဲ့တယ်

အဝတ်သစ်လဲနေ။

ဆောရ

“ဆောရ” က သူ ကလောင်နာမည်ပါ။ သူ့မျိုးရိုးနာမည်က ကာဝါအိ။

သူက ငှက်ပျောပင်တဲ့အနီးမှာနေပြီး ငါ့ကို ထင်းခွေ၊ ရေခပ်စတဲ့

အိမ်မှုတောက်တိုမည်ရတွေ ကူညီလေ့ရှိတယ်။ ဆောရက မတ်ဆုရှိမနဲ့ ကိဆကတ ရှုခင်းတွေမြင်ရမှာ စိတ်အားသန်သမို့ ငါ့ကို အဖော်လည်းရ၊ လမ်းပေါ်က ဒုက္ခ၊ သုက္ခတွေလည်းမျှယူမယ်ဆိုပြီး ငါနဲ့လိုက်ခဲ့တာ ဖြစ်တယ်။ တို့ခရီးစထွက်တဲ့ မနက်မှာပဲ ခေါင်းတုံး၊ ရဟန်းသာမဏေ ဝတ်ရုံနက်ကို ဆင်၊ နာမည်ကိုလည်း “ဗောဓိ” လို့ အဓိပ္ပာယ်ရတဲ့ “ဆိုဂေါ” ကို ခံယူလိုက်တယ်။ ကုရောကမိ တောင်မှာရေးတဲ့ သူ့ကဗျာမှာ ဒါကိုညွှန်းထားတာ။ “အဝတ်သစ်လဲ” ဆိုတဲ့ စကားလုံးတွေက အင်မတန်ထိတယ်။ နွေဦး အဝတ်အစားလဲဝတ်ရတဲ့ ထုံးစံလေ့ဆိုင်ရာ နေ့ကိုရော၊ ခရီးမထွက်ခင် ရဟန်းဝတ်တော့ ဆောရကိုယ်တိုင် “အဝတ် သစ်လဲ” ခဲ့တာကိုပါ ဆိုလိုပါတယ်။

တောင်အထက် တစ်မိုင်လောက်မှာ ရေတံခွန်ရှိတယ်။ ရေက ခုန်ပျံတက်ကာ ဂူထိပ်ကနေ ကျောက်ဆောင် ထောင်သောင်းပတ်လည် ဝိုင်းနေတဲ့ စိမ်းလဲ့လဲ့ကန်ထဲ ကိုက်တစ်ရာလောက် ထိုးဆင်းနေဟန် ထင်ရတယ်။ ဂူထဲ အသာလှည့်ဝင် ရေတံခွန်ကို နောက်ကနေ ရှုစားနေ ရသလိုပဲ။ ဒါကြောင့် “နောက်ကမြင်” ရေတံခွန် (အူရမိ-နော-တကီ) လို့ အမည်တွင်တာ။

ရေတံခွန်ထဲ အောင်း  
 နွေရတု ကမ္မဋ္ဌာန်းကို  
 စတင်ခဲ့ကြပေါ့။

နာဆုခရိုင်က ကုရောဘနေခေါ်တဲ့ အရပ်မှာ နေသူ ငါ့အသိ တစ်ယောက်ရှိတယ်။ ဒါနဲ့ နာဆုမြက်တောကြီးကို ဖြတ်ဖို့ဆုံးဖြတ် လိုက်ကြတယ်။ အဝေးမှာ လှမ်းမြင်ရတဲ့ ရွာတစ်ရွာဆီ ဦးတည်ပြီး ဖြတ် လမ်းအတိုင်း လိုက်ခဲ့ကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ ရွာမရောက်ခင် မိုးရွာလာပြီး ညရောက်လာပါရော။ လယ်သမားအိမ်တစ်အိမ်မှာ အဲဒီညအိပ်ပြီး

နောက်နေ့မနက် မြက်တောက်ကိုဖြတ် ခရီးစခဲ့ကြပြန်တယ်။

မြက်စားနေတဲ့ မြင်းတစ်ကောင် တွေ့ကြရတယ်။ အနီးအနားမှာ လူတစ်ယောက်က မြက်ရိတ်နေလေတော့ လမ်းမေးကြရတာပဲ။ တောသားပေမဲ့လည်း ကရုဏာတရား မခေါင်းပါးပါဘူး။

“ဟောဗျ” တဲ့ သူက စိုးရိမ်သွားဟန်နဲ့ “ဒီတောက လမ်းတွေ ရှုပ်ယှက်ခတ်နေတာ။ လူစိမ်းဆို အလွယ်နဲ့မျက်စိလည်မှာပဲ။ ကျုပ်မြင်း ယူသွား၊ သူဆက်မသွားရင်တော့ ပြန်လွှတ်လိုက်ပါ”

သူ့မြင်းကို ငှားလိုက်တယ်။ မြင်းစီးပြီး ထွက်လည်းထွက်ရော ကလေးနှစ်ယောက် နောက်က ပြေးလိုက်လာတယ်။ တစ်ယောက်က မိန်းကလေး၊ နာမည်က ကာဆနေလို့ ပြောပြတယ်။ အဓိပ္ပာယ်က “မမျိုးစုံ” ပေါ့၊ ထူးခြားသလောက် လှပတဲ့နာမည်လေးပါပဲ။

ပန်းပွင့်လေးသာဆို  
ပန်းနုရောင် တောပန်းလေးပ  
ပွင့်ချပ် မျိုးစုံလိမ့်။

ဆောရ

မကြာခင် အိမ်ခြေအနည်းငယ်နဲ့ ရွာလေးတစ်ရွာကို ရောက်လာ ကြတယ်။ ဒါနဲ့ ပိုက်ဆံအနည်းအကျဉ်းကို ကုန်းနှီးမှာ ကြိုးနဲ့ချည်ကာ



မြင်းကို ပြန်လွှတ်လိုက်ကြတယ်။

**ကုရောဘနေ**

ဂျိုဘိုဂျိုအမည်ရှိတဲ့ လူတစ်ယောက်ဆီသွားကြတယ်။ ကုရောဘနေ မြို့စားရဲ့ ဟော်နန်းအိမ်ကြီးကို စောင့်ရှောက်နေသူပေါ့။ ငါတို့ မမျှော်လင့်ဘဲ ရောက်လာလို့ သူသိပ်ဝမ်းသာသွားသမို့ တစ်နေ့လုံး တစ်ညလုံးလို စကားလက်ဆုံ ပြောနေမိကြတော့တယ်။ သူ့ညီတိုဆုအိကလည်း မနက်ကညနေ ငါတို့ကိုပြုစုနေပြီး သူ့အိမ်ခေါ်သွား၊ ဆွေမျိုးတွေနဲ့ မိတ်ဆက်ပေးလုပ်ပါတော့တယ်။

ငါတို့ ရောက်တုန်းရောက်ခိုက် မြို့ဆင်ခြေဖုံးဘက် လမ်းလျှောက်ထွက်ခဲ့ကြတယ်။ ရှေးခေတ် ခွေးပစ်ကွင်းနေရာပျက်ဆီ ရောက်ခဲ့ကြတယ်။ (ကမကုရာခေတ် အစပိုင်းက စတင်ခဲ့ပြီး နောင်ပျောက်ကွယ်သွားတဲ့ကစားနည်း။ ခွေးတွေကိုပြေးစေပြီး မြင်းစီးသမားတွေက နောက်က မြားအတုံးတွေနဲ့ ပစ်ခတ်တဲ့နည်းပါ။ ဘာသာပြန်သူ) နာဆုရဲ့ စာဆိုတွေ ရေးဖွဲ့ကြတဲ့ ဝါးမြက်ကွင်းကိုဖြတ်၊ တမမောရှင် မသချိုင်းမြေဆီ ချီတက်ခဲ့ကြရင်း စစ်ပွဲနတ် ဟချိမန် နတ်ကွန်းအရောက်သွားခဲ့ကြတယ်။ လိမ့်လူးနေတဲ့ ရန်သူလှေပေါ် ချိတ်ဆွဲထားတဲ့ ယပ်တောင်ကို မြားနဲ့ ချိန်ရင်း၊ နာဆုမြို့သား ယောအိချိက “ဟချိမန်၊ အို-ငါ့ဇာတိမြေရဲ့ နယ်စောင့်နတ်မင်းငဲ့” လို့ ကြွေးကြော်တိုင်တည်ခဲ့တာ ဒီနတ်ကွန်းက နတ်ကိုပေါ့လို့ ကြားရတဲ့အခါ ငါ့ရင်ထဲက နှလုံးသားလှုပ်ရှားသွားမိတယ်။ မှောင်လာပြီမို့ တိုဆုအိ အိမ်ပြန်ခဲ့ကြရဲ့။

ကိုမျိုဂျိုလို့ခေါ်တဲ့ ဗုဒ္ဓဘာသာ ရှုဂင်ဂိုဏ်းက စေတီတစ်ဆူလည်း အဲဒီမှာရှိတယ်။ တို့ကို အဲဒီခေါ်သွားသမို့ ဂိုဏ်းတည်ထောင်သူ တောရကျောင်းပျော် ဆရာတော်အင်ရဲ့ ရုပ်တုနဲ့ သစ်သားဖိနပ်ကြီးတွေ ရှေ့မှာ

ဝတ်ပြုရသေးတယ်။ ဒီသစ်သားဖိနပ်တွေကို စီးကာ တောတောင်တစ်ခွင်  
လှည့်လည်တရားဟောခဲ့တယ်ဆိုတယ်။

တောင်ပေါ်မှာ နွေလ၊  
ခုံဖိနပ်တို့၊ တို့ခရီး  
ကောင်းချီး ပေးစေသား။

### အွန်ဂန်ဂျီ

ကုရောဘနေနဲ့ မလှမ်းမကမ်း၊ အွန်ဂန်ဂျီလို့ခေါ်တဲ့ ဘုရား  
ကျောင်း နောက်ဘက်မှာ ငါ့ဈာန်ဥပဇ္ဈာယ် ဆရာတော် ဘွတ်ချိုး သီတင်း  
သုံးနေခဲ့ဖူးတယ်။ အောက်ပါကဗျာကို ထင်းမီးသွေးခဲနဲ့ ကျောက်တုံးပေါ်  
ရေးခြစ်ထားတယ်လို့ သူပြောဖူးတာ ငါမှတ်မိနေတယ်။

ငါးပေ မကျယ်တတ်  
ငါးပေ မမြင့်တတ်လောက်ဘူး  
ငါ့သင်္ခမ်းကျောင်းလေး။  
မိုးသာ မရွာဘူးဆိုရင်  
ဘာကျောင်းကန်မှ ငါမလို။

ဒီကျောင်းသင်္ခမ်းလေးရဲ့ ကြွင်းကျန်သမျှကို မြင်ချင်တာနဲ့ တောင်  
ငှေးကို အွန်ဂန်ဂျီဘုရားကျောင်းဆီ ဝှေ့လိုက်မိတယ်။ ကုရောဘနေက  
မိတ်ဆွေတချို့ကလည်း လိုက်ချင်ကြသတဲ့။ လူငယ်တွေအများကြီးပဲ။  
တစ်လမ်းလုံး ပျော်ပျော်ပါးပါးနဲ့ လာလိုက်ကြတာ၊ ရောက်မှန်းမသိ  
တောင်ခြေရင်းကို ရောက်လာကြတယ်။

ထင်းရှူးတွေ ဆီဒါပင်တွေရဲ့ မှိုင်းညိုညို တောအုပ်ကြား တောင်  
ခြေပေါ်မှာ လမ်းကလေး ပျောက်ကွယ်သွားတယ်။ ရေညှိပင်တွေက  
နှင်းရည်တစ်စက်စက်၊ နွေဦးဆိုပေမဲ့ လေကအေးစိမ့်တုန်း၊ “ရှုခင်းဆယ်

ထွေ” ဆိုတဲ့ ရှုခင်းသာ စခန်းအလွန်မှာ တံတားတစ်ခုကို ကျော်ဖြတ်လာ ခဲ့ကြတော့ ကျောင်းရဲ့ နှစ်ဆင့်မှန်ဝဆီ ရောက်လာကြတယ်။

ကျောင်းသင်္ခမ်းလေးနေရာကို ဘယ်များတွေ့ရပါမလဲ တွေးရင်း ကျောင်းနောက်က တောင်ကုန်းလေးကို တက်လာခဲ့ကြတော့ ကျောက် ဆောင်တစ်ခုရဲ့ ထိပ်မှာတည်ထားပြီး ဂူလေးတစ်ဂူရှေ့ မှီထားတဲ့ တဲပေါက်စလေးကို တွေ့ကြရတယ်။ တရုတ်ပြည်က ယွန်မျောင်းရဲ့ ဂူ “သေမင်းရဲ့တံခါး”၊ ဖာယွန်ရဲ့ ကျောက်ဆောင်ထိပ် သင်္ခမ်းတို့နဲ့တူပင် တူသေးတော့။

သစ်တောက်ငှက်ဥဲ၊ နွေ  
ရိပ်မြို့ထဲက တဲလေးကို  
မဖျက်ရက်ဘူးပ။

လက်တန်းစပ်လိုက်မိတဲ့ ဒီကဗျာလေးကို တဲရဲ့တိုင်တစ်တိုင်မှာ ချိတ်ဆွဲထားခဲ့မိပါတော့တယ်။



**ဆကာရှိဆေကီ (ဝါ) မရဏကျောက်တုံး**

ကုရောဘနေကို ပြန်လာခဲ့ကြပြီး အဲဒီကမှ နာဆုမရဏကျောက် တုံးကို သွားကြည့်ကြတယ်။ (ဆိုရိုးစကားရှိတာကတော့၊ ၁၁၃၉-၁၁၅၅ နန်းစံတဲ့ဘုရင် ကောနောအေ မြတ်နိုးတော်မူတဲ့ တမမောရှင်မဟာ လူယောင်ဆောင်နေတဲ့ မြေခွေး တစ္ဆေမှန်းသိရတဲ့အခါ သတ်ပစ်လိုက် တော့ သူ့ဝိညာဉ်က ဒီအဆိပ်ကျောက်တုံးဖြစ်သွားပါသတဲ့။)

သခင်ကြီးရဲ့ဝင်းမှူး၊ ငါ့မိတ်ဆွေ ဂျိုဘိုဂျိုက ခရီးအတွက် မြင်းများ ငှားပေးတယ်။ ငါ့မြင်းကို ဆွဲရတဲ့လူက ငါ့ကို ကဗျာရေးပေးပါ တောင်း ပါလေရော။ မြင်းထိန်းသမားက ခုလို အနုပညာစကား တောင်းဖော်ရ ပါကလားလို့ တွေးမိပြီး ခုကဗျာကို သူ့အတွက်ရေးပေးလိုက်မိတယ်။

လွင်ပြင်ဘက် လှည့်ပ  
မြင်းထိန်းငဲ့၊ ဥဩတွန်သံ  
ငါကြားမိဟန်ထင့်။

မရဏကျောက်တုံးက ရေပူစမ်းနဲ့ မလှမ်းမကမ်းတောင်ရဲ့ ထောင့် ထဲမှာ ဖြစ်တယ်။ ကျောက်တုံးရဲ့ အဆိပ်အငွေ့တွေဟာ မပြယ်တတ် သေးဘူး။ ပတ်ဝန်းကျင်မှာ ပျားတွေ လိပ်ပြာတွေ တောင်ပုံရာပုံ သေနေ လိုက်ကြတာ အောက်က သဲမြေရဲ့အရောင်တောင် မမြင်ရတော့ဘူး။

**ဆာအိဂျိုရဲ့ မိုးမခပင်**

“သန့်စင်၊ သလင်းရောင်ရေတို့ စီးဆင်းရာမှာ” ပေါက်ရောက် တယ်ဆိုတဲ့ ကဗျာဆရာ ဆာအိဂျိုရဲ့ မိုးမခပင်ဟာ အရှိနောရွာမှာရှိတယ်။ စပါးလယ်ကွင်းတွေကြား ကမ်းငူပေါ် ခုထက်ထိရှိနေသေးတာကို တွေ့ကြရတယ်။

အရှိနောရွာစားက ငါ့ကို ဒီမိုးမခပင်ကို သွားကြည့်ဖို့ မကြာမကြာ

တိုက်တွန်းဖူးတယ်။ ငါကလည်း ဘယ်လိုများပါလိမ့် တွေးနေမိဖူးတယ်။  
ဟော၊ ခုတော့ ဒီအပင်ရဲ့ အရိပ်အောက်မှာ တကယ်ကိုရိပ်လို့ ရောက်နေ  
ပါပြီကော။

စပါးတစ်ခင်းလဲ

စိုက်ပြီးရော ငါလဲထွက်ခဲ့

မိုးမခပင်အောက်က။

(အထက်မှာ ဗသျှိုးညွှန်ထားတဲ့ ဆာအိဂျီရဲ့ ကဗျာက အောက်ပါ  
အတိုင်း ဖြစ်ပါတယ်။)

သန့်စင် သလင်းရောက်ရေတို့ စီးဆင်းရာ

ကျေးဇူးသိ အရိပ်ကို ဖြန့်ကြက်နေတဲ့

ဒီအထီးကျန် မိုးမခပင်အောက်

ခြေညောင်းတွေ နားစေဦးစို့၊

မြောက်ဘက်ခရီး ထွက်လို့လာ။

သူ့ခရီးသွားမှတ်တမ်းမှာ ဗသျှိုးမကြာမကြာ ညွှန်းလေ့ရှိတဲ့ ဆာအိ  
ဂျိုးဟာ အစက ဆာမူရာအိတစ်ယောက်ပါ။ ၁၁၁၈-၉၀ နန်းတော်မှာ  
အမှုထမ်းနေရတာကို စွန့်ပစ်ပြီး ခရီးသွားကဗျာဆရာ လုပ်နေခဲ့တဲ့သူ  
ပေါ့။ ဗသျှိုးဟာ သူ့ကိုအားကျပုံရတယ်။

ဘာသာပြန်သူ

### ရှိရကဝ နယ်ခြား

ရှိရကဝ နယ်ခြား (ဝါ) ကင်းစခန်းကို နောက်ဆုံးရောက်လာတော့  
မှပဲ ငါတို့ဟာ နောက်ဆုံးမှာတော့ တကယ်ကို ခရီးထွက်နေရပါလား  
ဆိုတာကို ခံစားမိတော့တယ်။ သည်နေရာမှာ “တစ်နည်းနည်းနဲ့ မြို့တော်  
ဆီ” စာလှမ်းရေးလိုစိတ် ပေါက်မိတယ်ဆိုတဲ့ ရှေးအတီတေက ကဗျာ

ဆရာခရီးသည် တအိရ-နောကနေမောရီကို ကောင်းကောင်းကြီး သဘောပေါက်မိပေါ့။

နယ်ခြားကြီး သုံးခုရှိတဲ့အနက် သည်နယ်ခြားဟာ ထူးထူးခြားခြား ကဗျာဆရာတွေကို စွဲလမ်းစေတယ်။ ကဗျာဆရာ နို့အင်ရဲ့ “ဆောင်း ဦးလေတို့ တိုက်ခတ်နေတာ” ကို ငါကြားယောင်မိ၊ မိနမောတော ယောရီ မဆရဲ့ “နီစွေးစွေးမေပလ်ရွက်တွေ” ကို မြင်ယောင်မိပေမဲ့ ငါကတော့ နွေရဲ့ အစိမ်းကို ဆင်မြန်းထားတဲ့ အပင်တွေကိုပဲ ချစ်မိတယ်။ မိုးနှင့် ပန်းတွေ၊ နှင်းဆီရိုင်းတွေရဲ့ အဖြူရောင်ဝတ်ရုံဟာ သည်နေရာမှာ မိုးနှင့် တွေ့ထဲ ဖြတ်သန်းသွားခဲ့ကြတဲ့ ကဗျာဆရာတွေကို သတိရစေရဲ့။

ရှေးခေတ် သူရဲကောင်းတစ်ဦး ဒီနယ်ခြား ဖြတ်သွားတော့ ခမောက်ကို ပြင်ဆောင်း၊ ဝတ်ရုံသစ် ဝတ်ဆင်တယ်လို့ ကိယိုဆုကော့က ရေးတယ်။

နယ်ခြားတံခါးကို  
ဖြတ်တော့၊ မိုးနှင့်ပန်းတွေကို  
ဝတ်ရုံသစ်ဆင်လို့။

**ဆုကဂဝ**

နယ်ခြားကို လွန်ခဲ့ပြီးနောက် အဘုကုမမြစ်ကို ဖြတ်ကြရတယ်။ ဝဲဘက်က အအိဇုလို့ခေါ်တဲ့ ဒေသမှာ ဘန်ဒါအိတောင်ထွတ်ကြီး။ ယာဘက်မှာက အိဝကီ၊ ဆိုးမ၊ မိဟရခရိုင်များနဲ့ သူတို့ကို ဟိတချို၊ ရှိမော့စုကေတို့နဲ့ ပိုင်းခြားပေးတဲ့ တောင်ကုန်းတောင်တန်း။ ငါတို့ဟာ ကဂေမ၊ (ဝါ) ‘ကြေးမုံအိုင်’ လို့တွင်တဲ့ ဒေသကိုဖြတ်လာခဲ့ကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီနေ့က မိုးအုံ့နေလေတော့ ဘာအရိပ်မှ ထိုးမနေချေဘူး။

ဆုကဂဝနယ်ခြားမြို့မှာ ကဗျာဆရာ တိုကျူကို ဝင်တွေ့ကြတော့

သူ့ဆီမှာ လေးငါးရက်နေရမယ် လုပ်ပါလေရော။ ငါ့ကို သူပထမဆုံး  
မေးတာက “ရှိရကဝနယ်ခြားမှာ ဘယ်လို ကဗျာခံစားမှုတွေ ရခဲ့ပါသတဲ့”  
တဲ့။

“ခရီးရှည်ကို တပင်တပန်း လာခဲ့ရပြီးတဲ့နောက်တော့ ကိုယ်ရော  
စိတ်ပါ ပန်းလျနေပါတော့တယ်။ ရှုခင်းရဲ့အလှက စိတ်ဝိညာဉ်ကို ဖမ်း  
စားထားလိုက်ပြန်၊ ပဝေရှေးက စာဆိုအကြောင်း တွေးမိပြီး နှလုံးသား  
မွှေးကျေနပ်ဆိုတော့လည်း ကဗျာရေးချင်စိတ်ကို မရှိသလောက်ပါပဲ။

ကဗျာကတော့လေ  
မြောက်ပိုင်းလယ်သမား ကောက်စိုက်  
တေးသီတာပဲ။

ဒါကျုပ်ရေးသမျှပါပဲ။ တကယ်ကျတော့ ပါဒလေးတစ်ကြောင်းမှ  
မရေးဘဲ သည်နယ်ခြားက လွန်သွားလို့ကိုမရဘူးဗျ” လို့ ပြန်ပြောလိုက်  
တယ်။

ငါ့ကြံပါဒကို အစပိုဒ်အဖြစ်ထားပြီး။ ငါတို့ တစ်လှည့်စီ စပ်လိုက်  
ကြတာ၊ ကွင်းဆက်ကဗျာ သုံးစုံရသွားတယ်။

သည်နယ်စပ်မြို့နဲ့ မလှမ်းမကမ်း၊ သစ်အယ်ပင်ကြီးရဲ့ အရိပ်  
အောက်မှာ ရဟန်းတော်တစ်ပါး လောကနဲ့ဝေးရာ ဧကစာလာကျင့်နေ  
တယ်။ သူ့ကျောင်းသင်္ခမ်းရဲ့ ငြိမ်ဆိတ်မှု၊ အထီးကျန်မှုတို့က ဆာအိဂျီရဲ့  
ကဗျာကို သတိရမိစေတော့တယ်။

တောင်ကုန်းတို့အကြား  
တောင်ကျစမ်းတို့ရဲ့ ရေစင်  
သောက်သုံးပါရစေ၊  
သစ်အယ်သီးတို့ ဟိုဟိုသည်  
ကျရာ ကောက်လို့ပ။

ငါစက္ကူကို ထုတ်၊ အောက်ပါအတိုင်း ရေးချလိုက်တယ်။

“သစ်အယ်အတွက် စာလုံးက “အနောက်သစ်ပင်” လို့ အဓိပ္ပာယ် ထွက်တယ်။ သစ်အယ်ပင်ဟာ အနောက်တိုင်းက ဗုဒ္ဓမြတ်စွာရဲ့ ဒေသနဲ့ ဆက်စပ်မှုရှိတယ် ဆိုကြတယ်။ ရဟန္တာဂျိုကိဟာ သက်တော်ထင်ရှား ရှိစဉ် တစ်လျှောက်လုံး သစ်အယ်အသားကို တောင်ဝှေးအဖြစ်၊ ကျောင်း သင်္ခမ်းတိုင်အဖြစ် သုံးသွားသတဲ့။”

ဒီကမ္ဘာသူတွေ  
တံစက်မြိတ် သစ်အယ်အလှ  
မမြင်ဘဲ သွားကြ။

**အဆက နွဲ့အိုင်**

တိုကျူအိမ်ကနေ ဆယ့်နှစ်မိုင်လောက်မှာပဲ ဟိဝဒဆိုတဲ့ မြို့ရှိ တယ်။ ရှေ့မလှမ်းမကမ်း လမ်းနဲ့ကပ်လျက် အဆက တောင်ကုန်းတည် ရှိတယ်။ သည်မှာ မြေက တယ်ရွဲ့နွဲ့ထူတာပဲ။ ရာသီက ဣရစ်ပန်းတစ် မျိုးခူးချိန် နီးနေပြီ။ ဒါနဲ့ လူတော်တော်များများကို ဘယ်အပင်ဟာ ‘ကတ်စုမိ’ လည်း မေးကြည့်ပါတယ်။ တစ်ယောက်မှ သိပုံမပေါ်ဘူး။ (ကဗျာဆရာ ဖုဂျီဝရ-နော-ဆနေကတ သည်မှာ နယ်နှင်ဒဏ်ခံရစဉ်က ‘ကတ်စုမိ’ကို ဣရစ်ပွဲတော်အတွက် သုံးခဲ့ပါသတဲ့။) နွဲ့အိုင်တစ်ဝိုက် လိုက်ရှာ၊ လူတွေကိုမေး၊ ဟိုသည်သွားရင်းလည်း ‘ကတ်စုမိ’ ‘ကတ်စုမိ’ နဲ့ တတွတ်တွတ် ရေရွတ်နဲ့ဟာ တောင်စွယ်မှာ နေကွယ်သွားပါလေရော။

ထင်းရှူးညီနောင်မှာ ညာကွေ့ပြီး ကုရောဇုကမှာ ဂူကိုကြည့်ဖို့ ခဏတစ်ဖြုတ်နား၊ ဆက်သွားတော့ ဖုကုရှိမရောက်ကာ တစ်ညအိပ် လိုက်ကြပါတယ်။

**ရှိနောဘုကျောက်တုံး**

နောက်နေ့မှာ ရှိနောဘုရွာကိုသွားပြီး ရှေးက အထည်တစ်မျိုးကို ဆေးဆိုးပန်းရိုက်လုပ်ရာမှာသုံးတဲ့ ကျောက်တုံးကို ကြည့်ကြတယ်။ ကျောက်တုံးရဲ့ မျက်နှာပြင်မှာ သဘာဝအလျောက်ဖြစ်နေတဲ့ အကွက် အကျားသဏ္ဍာန်တွေ ရှိတယ်။ အဲဒီမှာ အဝတ်ကိုတင်၊ ရှိနောဘုအပင်ရဲ့ အရွက်အကိုင်းနဲ့ပွတ်တော့ ပုံတွေပေါ်လာတာပါပဲ။

ခပ်လှမ်းလှမ်း တောင်တစ်တောင်ရဲ့ ခြေရင်းရွာသိမ်လေးတစ်ခု မှာ မြေကြီးထဲ တစ်ဝက်မြုပ်နေတဲ့ ကျောက်တုံးကို တွေ့ကြရပါတယ်။ ရွာထဲက ကလေးတချို့ရောက်လာပြီး ရှေးတုန်းကတော့ ကျောက်တုံးက တောင်ထိပ်မှာပါ။ ကျောက်တုံးလာကြည့်တဲ့ လူတွေက မုယောစပါး ပင်ကိုနုတ် ကျောက်တုံးပေါ် ပွတ်တိုက်ကြည့်ကြ လုပ်ကြလွန်းတော့ လယ်သမားတွေက ဒေါပွပြီး ကျောက်တုံးကို တောင်ပေါ်က တွန်းချလိုက် ကြတာတဲ့။ အခုတော့ ကျောက်တုံးက မှောက်လျက်ဖြစ်နေပြီတဲ့။ ကလေးတွေပြောတာ ဟုတ်လောက်ပါတယ်။

စပါးစိုက် လက်ကလေး  
ရှေးက ပန်းရိုက်နေတာများ  
လှလိုက်မယ့် ဖြစ်ခြင်း။

**ဆာတိုးရဲတိုက်**

တစုကိ-နော-ဝ (လ ခမောက်ဆောင်း) ကူးတို့ကနေ မြစ်ကို ကူးခဲ့တော့ ဆေ-နော-အုအေ (ရေသန်အထက်) နယ်ခြားမြို့ကို ရောက် လာကြတယ်။ ဆာတိုးရဲတိုက်ပျက်က ဝဲဘက်သုံးမိုင်ခွဲလောက်က တောင်ကုန်းတွေအနီးမှာ ရှိတယ်လို့ဆိုတယ်။ အိဇုကရွာအနီး ဆာမြက် တောဆီသွားပါဆိုလို့ မေးမေးစမ်းစမ်းနဲ့ပဲ လာခဲ့ကြတော့ မရယမ

(တောင်ဝိုင်း) ဆိုတဲ့ အရပ်ကို ရောက်လာတယ်။ နာမည်ကျော်စစ်သည် တော်ကြီးရဲ့ ရဲတိုက်တည်ရှိခဲ့တာ အဲဒီတောင်ကုန်းပေါ်မှာပဲ။ တောင်ခြေ ရင်းဆီသွားဖို့ ညွှန်လိုက်ကြလို့သွားတော့ တံခါးမုခ်ကြီးရဲ့ အုတ်မြစ်တွေ မြင်လိုက်ရတာ စိတ်ကို လွန်စွာမှ ထိခိုက်စေပါတော့တယ်။

အနားက ဘုရားကျောင်းအိုတစ်ခုရဲ့ ပရိဝုဏ်အတွင်းမှာတော့ ဆာတိုးမိသားစုရဲ့ သင်္ချိုင်းဂူတွေပါ။ ဆာတိုးဇနီးမောင်နှံရဲ့ ဂူကိုမြင်ရ တော့ အထူးစိတ်ထိခိုက်မိတယ်။ သူတို့ယောက်ျားတွေဟာ ဆုံးကုန်တော့ သွယ်လျလျ ကိုယ်လုံးလေးတွေနဲ့ သံချပ်တန်ဆာဝတ်ပြခဲ့ကြတာတဲ့ (ယောက္ခမအိုကြီးတွေကို နှစ်သိမ့်တဲ့အနေနဲ့ပါ။ ဘာသာပြန်သူ) သူတို့ရဲ့ ရဲစွမ်းသတ္တိကို ထင်မြင်မိကာ အကျီလက်နဲ့ မျက်ရည်သုတ်မိပါတော့ တယ်။ “ငိုရတဲ့သင်္ချိုင်းကိုကြည့်ဖို့ တရုတ်ပြည်သွားနေစရာ မလိုဘူး။ သည်ကျောက်တုံးရှေ့မှာလည်း ဘယ်သူ မျက်ရည်ထိန်းနိုင်ပါ့မလဲ။ (တုယုက ငိုရတဲ့သင်္ချိုင်းလို့ အမည်ပေးခဲ့တဲ့ ယန်ဟု (၂၂၁-၇၈) ရဲ့ သင်္ချိုင်းကျောက်တုံးကို ဗသျှိုးညွှန်းနေတာဖြစ်တယ်။ (ဘာသာပြန်သူ)”



တို့ ဘုရားကျောင်းထဲဝင်၊ လက်ဖက်ရည် တောင်းသောက်ကြ  
တယ်။ ဘုရားကျောင်းက အဖိုးတန်ပစ္စည်းတွေထဲမှာ ယောရှိတစုနေရဲ့  
ဓားနဲ့ သူ့အဖော်ဘန်ကေ ကျောပေါ် သယ်လေ့ရှိတဲ့ ကြိမ်သေတ္တာတို့  
ပါဝင်တယ်။

ဂုဏ်ယူဖွယ် ပြခင်း၊

သေတ္တာ၊ ဓား၊ စက္ကူ ငါးရုပ်၊

သူငယ် ပွဲတော်ဖို့။

သည်ကဗျာကို ရေးမိတာကတော့ ပဉ္စမလရဲ့ ၁ ရက်နေ့ (ဇွန်  
၁၈) ဆိုတော့ကာ ပွဲတော်နဲ့ နီးနေပြီမို့ပါပဲ။

**အိးဇုက**

အိးဇုကမှာ ညအိပ်တယ်။ အဲဒီမှာ ရေပူစမ်းတွေရှိတယ်။ ရေမိုး  
ချိုးပြီးတဲ့နောက် တည်းခိုရာကို သွားကြတယ်။ မြေကြီးပေါ် ကောက်ရိုးဖျာ  
ခင်းထားတာပဲရှိပြီး စုတ်ပြတ်ချာတူးလန်တဲ့ နေရာတစ်နေရာပါပဲ။ မီးခွက်  
ကလေး တစ်ခွက်တောင်မရှိဘူး။ ဒါနဲ့ မီးဖိုကအလင်း နည်းနည်းပါးပါး  
ရမယ့်နေရာကို အိပ်ဖို့ရွှေ့ပြီး လှဲလိုက်ကြတယ်။

အဲဒီည မိုးချုန်းပြီး သည်းသည်းမည်းမည်း မိုးရွာတော့ တို့လဲ့နေ  
ကြရာ အထက်တည့်တည့်မှာပဲ ခေါင်က မိုးယိုပါလေရော။ ခြင်တွေ  
သန်းတွေကလည်း တစ်မျိုးဆိုတော့ အိပ်လို့မရတော့ဘူး။ ဒီထဲ ငါ့ရောဂါ  
ဟောင်းက ထလာပြန်တော့ ဒီတစ်ချိတော့ ပျံတော်မူပြီလို့ ထင်မိတော့  
တယ်။

နောက်ဆုံး တိုတောင်းတဲ့ နွေညကုန်ဆုံးသွားပြီး မိုးလင်းလာတော့  
တစ်ဖန် ခရီးဆက်ကြပြန်တယ်။ ဒါပေမဲ့ ညကဝေဒနာက ဆိုးရွားဆဲ၊  
ငါစိတ်အားငယ်မိတယ်။ ကိုးရီအထိ စီးသွားဖို့ မြင်းများငှားလိုက်ကြ

တယ်။

သွားရမယ့်ခရီးက အဝေးကြီးကျန်သေးတော့ ပြန်များဖျားဦး  
မလား စိုးရိမ်ပူပန်မိတယ်။ ဒါပေမဲ့ လမ်းပေါ်မှာ လူသူပေါက်ရောက်တဲ့  
လမ်းနဲ့ ဝေးရာ အစွန်အဖျားဒေသတွေဆီ သွားတဲ့ သည်ခရီးမှာ သေခဲ့  
ရင်လည်း စကတည်းက လူ့ဘဝရဲ့ အနိစ္စသဘောကို ခံယူပြီးသားပေပဲ။  
လမ်းဘေးလဲကျကာ သူတောင်းစားလို သေရလည်း ကိုယ့်ကံတရား  
ပေပဲပ။ သည်လို ဆင်ခြင်လိုက်တော့မှ တစ်စတစ်စနဲ့ စိတ်အားနည်း  
နည်း ပြန်တက်လာပြီး မြဲမြဲတည်ကြည်တဲ့ ခြေလှမ်းတွေနဲ့ မြေပေါ်နင်း  
နိုင်ကာ ဒါတော့ တံခါးကြီးကို ကြံ့ကြံ့ခိုင်ခိုင် ဖြတ်လာခဲ့ကြရဲ့။

**ကဆရှိမ**

အဘုမိဖုရားနဲ့ ရှိရောအိရှိ ရဲတိုက်မြို့များကို လွန်လာပြီးတဲ့ နောက်  
တော့ ကဆရှိမနယ်ထဲ ဝင်ခဲ့ကြတော့တယ်။ ဖူဂျိဝရမျိုးရိုး ဆနေကဘ  
(၁၀ ရာစုက ကဗျာဆရာ၊ ဘုရင့်တပ်မတော် ဗိုလ်မှူးကြီးတစ်ဦး) ရဲ့  
သင်္ချိုင်းဂူ ဘယ်မှာလဲမေးကြည့်တယ်။ ယာဘက် အဝေးဆီက တောင်  
တွေရဲ့ ခြေရင်းမှာ မိနောဝနဲ့က ဆရှိမရွာတို့ရှိတယ်။ အဲသည်က နတ်  
ကွန်းရဲဘေးမှာ သင်္ချိုင်းရှိတယ်လို့ ပြောကြတယ်။ (ဗိုလ်ချုပ်ကြီး  
ဆနေကတကို မဲဇာအပို့ခံရစဉ် သည်နတ်ကွန်းနား ရောက်လာတော့  
မြင်းပေါ်ကဆင်းပြီး အရိအသေ မပေးမိဘူးတဲ့၊ ဒါနဲ့ မြင်းပေါ်က လိမ့်  
ကျပြီး သေရတယ်လို့ဆိုတယ်။ ဘာသာပြန်သူ)

သင်္ချိုင်းဂူပေါ်မှာ မြက်တွေပေါက်နေတယ်။ ကဗျာဆရာဆအိဂျို  
စကားနဲ့ ပြောရရင်၊ “သူ့ရဲ့တစ်ခုတည်းသော အထိမ်းအမှတ်” ပေါ့လေ။  
မိုးကြောင့် လမ်းက သိပ်ဆိုးနေတယ်။ ဒါကြောင့် ဖြတ်သွားရင်း အဝေး  
ကပဲ နတ်ကွန်းနဲ့ သင်္ချိုင်းဂူကို လှမ်းမျှော်ကြည့်ရုံ ကြည့်ခဲ့ရတော့တယ်။

သည်ဝါဆိုဝါခေါင် မိုးနဲ့ မိနောဝ (ပက္ကလာ)၊ ကဆရှိမ (ခမောက်  
ဆိုတဲ့ ရွာနာမည် လိုက်လည်း လိုက်ပါရဲ့။ ဒါကို တွေးမိပြီး အောက်ပါ  
ကဗျာကို ရေးလိုက်မိတယ်။)

ခမောက်ကျွန်း လှမ်းချင်၊  
လမ်းက ဝါဆိုမိုးရေနဲ့  
ဗွက်ပေါက်နေချေပေါ့။  
အဲသည်ည အိပ်နုမမှာ တည်းကြဲတယ်။

တကေကုမ ထင်းရှူးပင်

နာမည်ကျော် တကေကုမ ထင်းရှူးပင်ကို မြင်ရတော့ ကိုယ့်မျက်  
လုံးကို မယုံနိုင်ဘူး။ ရှေးခေတ်တုန်းကအတိုင်းပဲ ပင်စည်နှစ်မြွှာကွဲပြီး  
မြေကြီးက ထွက်နေတာကလား။ ရဟန်းတော်နိအင် (ဆယ်ရာစုက  
ကဗျာဆရာ) ကို သတိရမိတော့တယ်။ မုတ်စုနယ်စားအသစ်က သည်  
အပင်ကို ခုတ်လှဲပြီး နတောရိမြစ်မှာ တံတားကြမ်းခင်းအဖြစ် သုံးခဲ့လေ  
တော့ နိအင်က “ထင်းရှူးပင် အစအနပင် မရှိချေပြီ” လို့ ရေးခဲ့တယ်။  
ဒါပေမဲ့ ထင်းရှူးပင်တစ်ပင်ကို တစ်ခါခုတ်တိုင်း နောက်တစ်ပင် အသစ်  
စိုက်ကြတယ်လို့ ကြားရဖူးတယ်။ ဟောသည် အပင်ကလည်း အနှစ်တစ်  
ထောင်ပေါက်လာခဲ့တဲ့အတိုင်းပါပဲ။ ခမ်းနားလှပလိုက်တဲ့အပင်။

ငါအဲဒေါက် ထွက်လာတော့ ကျောဟကုက ခွဲခွာခြင်းလက်  
ဆောင်အဖြစ် အောက်ပါကဗျာကို ငါ့ဖို့စပ်ပေးတယ်။

ရင့်ရော် နှောင်း ချယ်ရီ၊  
ငါ့ဆရာကို တကေကုမ၊  
ထင်းရှူး ပြလိုက်ပ။  
သည်တော့ အောက်ပါကဗျာကို သူ့ဖို့ ပြန်ကြားချက်အဖြစ် ငါရေး

လိုက်တယ်။

နှောင်းချယ်ရီ ပွင့်မှ  
ထင်းရှူး ညီနောင် မြင်လိုခဲ့၊  
သုံးလတောင် ပါလား။

**ဆင်ဒါအိ**

နတောရီ မြစ်ကို ဖြတ်ကာ ဆင်ဒါအိမြို့ထဲ ဝင်ခဲ့ကြတယ်။ ကျန်းမာစေကြောင်း တံစက်မြိတ်အောက်မှာ မွှေးကြိုင်ကြိုင် လူရစ်အညွှာတွေ ထားကြရာ လူရစ်ပွဲတော်အကြိုရက်၊ ပဉ္စမလ လေးရက်နေ့မှာပဲ။ ထမင်းဆိုင်တစ်ဆိုင်တွေ၊ လေးငါးရက် တည်းလိုက်ကြတယ်။

ဆင်ဒါအိမှာ ကာအဲမောန်အမည်ရှိ အနုပညာသမားတစ်ယောက် ရှိတယ်။ သူက ကဗျာဆရာလိုလို လူတစ်ယောက်လို့ ကြားဖူးသမို့ ခင်မင်သွားကြတယ်။ ကဗျာထဲမှာ ဖော်ပြပါရှိတဲ့ နေရာတော်တော်များများ အနီးအနားမှာရှိတယ်။ အစအနပျောက်သလောက် ဖြစ်နေတာ၊ အကြီးအကျယ် ရှာဖွေလိုက်တော့မှ သူတွေ့ထားတာလို့ ကာအဲမောန် ကပြောပြတယ်။ တစ်နေ့တော့ အဲဒီနေရာတချို့ကို ကြည့်ဖို့ သူကခေါ်သွားပါလေရော။

မိယဂိလွင်ပြင်မှာ ကလော်ဗာချုံနွယ်တွေ ဝေဝေဆာဆာ ပေါက်နေလိုက်ကြတာ၊ ဆောင်းဦးဆိုရင် သိပ်လှမှာပဲလို့ စိတ်ကူးကြည့်မိရဲ့။ တမဒ ယောကောနော၊ တောင်လေပ်တောင်ကုန်းတို့မှာ တောင်နှင်းပန်းဖြူတွေ အားပါးတရ ပွင့်နေလေရဲ့။ ထင်းရှူးတော တစ်တောကို ဖြတ်သွားကြတော့ ထူထပ်လွန်းသမို့ နေခြည်တောင် မဖောက်ထွင်းနိုင်ချေဘူး။ ဒီနေရာကို ကိနောရှိတ (အောက်ခြေတော) လို့ ခေါ်တဲ့အတိုင်း နာမည်နဲ့လိုက်ပါပေ။ ဟိုရှေးယခင်ကလည်း နှင်းစက်တွေသိပ်သည်း

ခဲပုံရတယ်။ ရှေးကဗျာတစ်ပုဒ်မှာ ဆိုထားတာက -

မောင်မင်း၊ သခင်ကို

ဒီမှာ ခမောက်ဆောင်းဖို့ ပြောတဲ့။

နေ့မကုန်ခင် နတ်သမားတော် ယကုရို နတ်စင်၊ တင်ဂျင်နတ်စင်  
စတဲ့နေရာတွေလည်း ရောက်ခဲ့သေးတယ်။

ကာအဲမောန့်က ငါတို့ကို ခွဲခွာခြင်း လက်ဆောင်အဖြစ် မတ်ဆု  
ရှိမနဲ့ ရှိသြဂမက နေရာမျိုးစုံကို သူကိုယ်တိုင် ရေးဆွဲထားတဲ့ ပန်းချီများ  
ပေးပါတယ်။ အပြာရင့် ဆေးဆိုးထားတဲ့ သဲကြိုးတပ် ကောက်ရိုးဖိနပ်  
တစ်ရန်စီလည်း ပေးတယ်။ သူဟာ တကယ်ကို ကဗျာဆရာဖြစ်ကြောင်း  
သူ့အနုပညာ လက်ဆောင်များက ပြနေတယ်။

အပြာရောင် သဲကြိုး၊

တို့ခြေ ဣရစ်ပန်းတွေနဲ့

ထင်ရတော့မယ်ပ။

**တစုဘောကျောက်တုံး**

ကာအဲမောန့်ပုံဆွဲပေးတာကို လမ်းပြအဖြစ်သုံးရင်း ဩကုနော-  
ဟောဆောမိချို (ဝေးရပ်မြေသို့ လမ်းကျဉ်းကျဉ်း) ခေါ်တဲ့ လမ်းပေါ်ရောက်  
လာကြပါတော့တယ်။ တောင်ခြေမှာ ကွေ့ဝိုက်သွားတဲ့ လမ်းပါပဲ။ ကဗျာ  
မှာ မကြာခကြာ ဖွဲ့ကြတဲ့နာမည်ကျော် တောဖုမြက်ပေါက်ရာ အရပ်ကို  
တွေ့ရတယ်။ အခုထိပဲ၊ နှစ်စဉ်ဒီမြက်ကို ဖျာရက်ပြီး နယ်စားမင်းဆီ  
လက်ဆောင်ပဏ္ဏာပို့ကြတယ်။

တစုဘော ကျောက်တုံးက ဣချိကဝရွာ၊ တဂရဲတိုက်နေရာမှာ  
ရှိတာပါ။ ကျောက်တုံးဟာ ခြောက်ပေကျော်မြင့်ပြီး သုံးပေလောက်ကျယ်  
တယ်။ ရေညှိဖုံးနေသမို့ ကျောက်စာကိုဖတ်ရတာ မလွယ်ဘူး၊ ခရိုင်